

ผลการทดลอง

1. Menarche และการเปลี่ยนแปลง Secondary Sexual Characteristics ที่สำคัญ

วัยของลิงที่พบมีประจำเดือนครั้งแรกแตกต่างกันมาก อาจสั้นเพียงประมาณ 3 ปีหรือนานถึง 5 ปี 5 เดือน (ตารางที่ 8) แต่ก่อนหน้านี้มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะสำคัญอื่น ๆ ทางเพศ ได้แก่ เกิดการขมบรีเวณรอบ ๆ ทวารหนัก และช่องคลอด และแผ่ขยายไปทั้งทางด้านหน้าและด้านหลังพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนสีของผิวหนังบริเวณนี้เป็นสีชมพูและแดง การเติบโตและขยายตัวของหัวนมและอื่น ๆ ลักษณะเหล่านี้จะเกิดล่วงหน้าก่อนการเกิด menarche หลายเดือน โดยอายุที่เริ่มพบการเปลี่ยนแปลง อาจเริ่มตั้งแต่ 2 ปี 6 เดือนขึ้นไปจนถึงประมาณ 4 ปีเศษ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้อาจมากน้อยไม่เท่ากันในลิงแต่ละตัวที่ศึกษา ภายหลัง menarche พบว่ามีการขมบรีเวณ การเปลี่ยนสีของ sexual skin ตลอดจนถึงของหัวนมซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปตามระยะของรอบประจำเดือนด้วยโดยจะมีสีจางและลดอาการขมบรีเวณในช่วงที่วัตรระดับ E_2 ในซีรัมได้ต่ำ และจะกลับมาปรากฏเด่นชัดในช่วงที่วัตรระดับ E_2 ในซีรัมได้สูง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 แสดงอายุที่เริ่มพบการเปลี่ยนแปลงของ phenotypic sexes ที่สำคัญระหว่างวัย pukerty

แหล่งกำเนิดของ ลิงทดลอง	ลักษณะของ phenotypic sexes			
	Nipple	Perineum sex skin		Menarche
		Swelling	Reddening	
ลิงคองเทอยหลอด				
625	4 ปี 3 เดือน	4 ปี 3 เดือน	4 ปี 3 เดือน	5 ปี 5 เดือน 12 วัน
626	4 ปี	4 ปี	4 ปี	4 ปี 1 เดือน 16 วัน
627	2 ปี 10 เดือน	2 ปี 10 เดือน	2 ปี 10 เดือน	3 ปี 7 เดือน 14 วัน
628	2 ปี 10 เดือน	2 ปี 6 เดือน	2 ปี 7 เดือน	3 ปี 5 เดือน 9 วัน
ลิงโกลัมบี				
YFM1	3 ปี	3 ปี	3 ปี	3 ปี
YFM2	3 ปี 6 เดือน	3 ปี 5 เดือน	3 ปี 5 เดือน	3 ปี 8 เดือน
ลิงเซางู				
NG2	3 ปี	3 ปี	3 ปี	3 ปี 7 เดือน

รูปที่ 1 แสดงรอบประจำเดือนของลิงที่ทำการศึกษาคั้งแต่เริ่มพบ menarthe ถึงสิ้นสุดการทดลอง

ลิงหมายเลข YFM 1

ปี	เดือน	วันที่																														
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
2533	ธ.ค.				★	★	★																									
	ม.ค.					●	●	●																								
2	ก.พ.					●	●	●																								
5	มี.ค.																															
3	เม.ย.																					●	●	●								
4	พ.ค.																															
	มิ.ย.										●	●	●																			

ลิงหมายเลข 626

ปี	เดือน	วันที่																															
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
2533	ธ.ค.																																★
	ม.ค.																																★
2	ก.พ.					●	●	●																									★
5	มี.ค.					●	●	●																									★
3	เม.ย.						●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
4	พ.ค.																																
	มิ.ย.																																

ลิงหมายเลข YFM 2

ปี	เดือน	วันที่																															
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
	ก.ค.																																
2	ธ.ค.									●																							
5	ก.ย.																																
3	พ.ค.																																
4	พ.ย.																																
	ธ.ค.																																

หมายเหตุ ★ แสดงวันที่พบประจำเดือนครั้งแรก
● ช่วงที่พบ menstrual breeding

รูปที่ 2. การเปลี่ยนแปลงของ sex skin ก่อนมีประจำเดือนครั้งแรก :

- ก. ลิงหมายเลข 625 เมื่อมีอายุ 4 ปี 3 เดือน (1 ปี 2 เดือนก่อน menarche) มีสีแดงเรื่อ ๆ เกิดขึ้นเฉพาะบริเวณรอบ ๆ ช่องคลอดและทวารหนักเท่านั้น (ลูกศรชี้) และมีการขมวดน้ำนมไปที่บริเวณโคนหางขณะถ่ายตรงกับช่วงที่มีระดับ T_4 ในซีรัมสูงมากที่สุด
- ข. ลิงหมายเลข 627 เมื่ออายุ 2 ปี 10 เดือน (9 เดือน 14 วันก่อน menarche) มีการขมวดน้ำที่โคนหางชัดเจนมาก แต่ sex skin ยังเป็นสีชมพูอ่อน
- ค. ลิงหมายเลข 626 เมื่ออายุ 4 ปี (1 เดือน 16 วันก่อน menarche) มี sex skin แฉกทางด้านหน้าและมีสีแดงเข้มมากขึ้น หัวนมขยายใหญ่ขึ้นและมีสีชมพูอ่อน ขณะถ่ายตรงกับช่วงที่มีระดับ T_4 ในซีรัมสูงมากที่สุด และมีระดับ E_2 อยู่ในเกณฑ์สูง

หมายเหตุ N = nipple
P = Pad
PS = Perineal sex skin

ก

ข

ค

ศูนย์วิจัยและพัฒนา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก

ข

ค

ง

รูปที่ 3. 1 การเปลี่ยนแปลงของ sex skin ขณะมีประจำเดือนครั้งแรกและหัวนมของลิงสายพันธุ์เหลือง YFM2 ในช่วง 1 วันก่อน menarche (ก, ข) และระหว่างมี menarche (ค, ง) ขณะมีอายุ 3 ปี 8 เดือน นับเป็นตัวแทนของลิงที่มีการเปลี่ยนแปลง sexual skin น้อยที่สุด แต่หัวนมเติบโตเป็นปกติ ไม่พบมี ovarian activity ให้เห็นในช่วง 70 วันหลังจากมีประจำเดือนครั้งแรก แม้จะกลับมาเป็นประจำเดือนอีกครั้ง ในช่วง 32 วัน หลัง menarche ก็ตาม T_4 ในช่วงนี้วัดได้ประมาณ 5 ug/dl

ก

ข

รูปที่ 3. 11 ลิงจากเขากู (NG2) มีอายุประมาณ 3 ปี 7 เดือน ในวันที่ยพบประจำเดือน
ครั้งแรก การบวมน้ำจะปรากฏชัดเจนทั้งส่วนหน้าและส่วนท้าย แต่สีของ sex
skin ไม่เข้มเหมือนลิงกลุ่มอื่น หัวนมมีขนาดโต และมีสีเทาอมชมพู ระดับ T₄
ในซีรัมสูงมากในช่วงหลังที่มีประจำเดือน

รูปที่ 3. III เปรียบเทียบ sex skin และสีของหัวนมของลิงหมายเลข 625 ในช่วง 4 วัน
ก่อนมีประจำเดือน (ก, ข) ระหว่างมีประจำเดือนครั้งแรก อายุ 5 ปี 5 เดือน
(ค, ง) และวันที่ 6 ของรอบประจำเดือนแรก (จ, ฉ) ความเข้มของ sex
skin เฉพาะอย่างยิ่งบริเวณส่วนหน้า (anterior) ของช่องคลอดจะลดน้อยลง
ในระหว่างมีประจำเดือน ซึ่งเป็นช่วงที่มีระดับ E_2 ลดต่ำกว่าตอนก่อนมีประจำเดือน
และมีระดับ T_4 ลดต่ำกว่าทั้งช่วงก่อนและหลังมีประจำเดือน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก

21

ค

22

23

24

รูปที่ 3. IV การเปลี่ยนแปลงของ sex skin ของลิงหมายเลข 627 ในวันที่พบ menarche อายุ 3 ปี 7 เดือน (ก, ข) และวันที่ 10 ของประจำเดือนรอบแรก (ค, ง) สังเกตเห็น sex skin มีการบวมน้ำเพิ่มขึ้นอย่างเด่นชัด และมีสีเข้มมากกว่าวันแรกที่พบประจำเดือน แต่ระดับ T_4 ในซีรัมไม่มีการเปลี่ยนแปลงในส่วนนี้

ก

ข

ค

ง

รูปที่ 3. V ลักษณะของหน้าผาก และ sex skin ของลิงหมายเลข 628 ขณะมีประจำเดือน
 ครั้งแรก อายุ 3 ปี 5 เดือน (ก, ข) และในวันที่ 10 ของรอบประจำเดือน
 ครั้งแรก (ค, ง) ไม่พบการเปลี่ยนแปลงทั้งความเข้มของสีและการบวมหน้า
 แต่มีระดับ T_4 ในซีรัมมากขณะ menarche แต่ลดต่ำลงใน D_{10} ซึ่ง E_2 ก็ยัง
 คงอยู่ในระดับต่ำในช่วงนี้

2. ระดับฮอร์โมน ไทรอกซิน อีस्टราดิออล และโปรเจสเตอโรนในซีรัม

ในการศึกษาไม่อาจทราบกำหนดแน่นอนได้ว่าลิ่งจะเริ่มมีประจำเดือนครั้งแรกในเวลาใด เพราะลิ่งบางตัวที่เริ่มทำการศึกษาอาจเกิด menarche เร็วมาก แต่ก็มีบางตัวที่ต้องติดตามเป็นเวลานานมากกว่า 6 เดือน เมื่อเทียบกับผลการวิเคราะห์ระดับฮอร์โมน T_4 , E_2 และ P ในซีรัมอาจแยกผลของการศึกษาออกเป็น 3 ช่วงสำคัญคือ

- i) ช่วงก่อนเกิด menarche (> 30 วัน) ลิ่งที่ศึกษา 5 ตัว
- ii) ช่วง menarche ($+ 30$ วัน) ลิ่งที่ศึกษา 7 ตัว
- iii) ช่วงภายหลังเกิด menarche (> 30 วัน) ลิ่งที่ศึกษา 7 ตัว

i) ช่วงก่อนเกิด menarche

เป็นช่วงที่มีระดับ 9 ต่ำมากตลอดการศึกษาของลิ่งทุกตัว โดยพบอยู่ในพิสัยไม่เกิน 180 $\mu\text{g/ml}$ จนถึงไม่สามารถวัดได้ ในลิงหมายเลข 627 และ 628 และ E_2 ของลิ่งทุกตัวจะมีระดับอยู่ในพิสัย 3.4-118 $\mu\text{g/ml}$ ระดับ T_4 ในช่วงนี้พบอยู่ในระดับ 2.7-10.5 $\mu\text{g/dl}$ ตลอดการศึกษา แต่มีการเปลี่ยนแปลงของ E_2 และ T_4 ในลิงแต่ละตัวดังนี้

ลิงหมายเลข 625 เป็นลิ่งที่มีระดับ T_4 ในซีรัมอยู่ในเกณฑ์ระดับเพิ่มสูงมากกว่าเกณฑ์ปกติ (10.5-11 $\mu\text{g/dl}$) ในช่วง 408-416 วันก่อนเกิด menarche จากนั้นจะแกว่งอยู่สูง (8-10.5 $\mu\text{g/dl}$) อีกครั้งหนึ่งในช่วง 124-148 วันก่อน menarche ระดับ E_2 มีการแกว่งขึ้นลงอยู่ในช่วงไม่เกิน 76 $\mu\text{g/ml}$ ตลอดการศึกษา

ลิงหมายเลข 627 มีระดับ T_4 อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำตลอดระยะที่ศึกษา ค่าสูงสุดที่วัดได้เพียง 5-5.8 $\mu\text{g/dl}$ พบเฉพาะในวันที่ 172, 84, 68 และ 44 ก่อนพบ menarche นอกจากนั้นจะอยู่ในพิสัยต่ำเพียง 3.5-4.7 $\mu\text{g/dl}$ ตลอดเวลา แต่พบการแกว่งของ E_2 ตลอดการศึกษา โดยพบ E_2 เพิ่มขึ้นสูงสุด (118 $\mu\text{g/ml}$) ตั้งแต่ 240 วันก่อนพบ menarche

ลิงหมายเลข 626 ตรวจวัดระดับฮอร์โมนในช่วงก่อน menarche ได้เพียง 46 วัน พบมีสูงสุด 7.7-8.2 $\mu\text{g/dl}$ ในช่วง 46-38 วันก่อนพบ menarche และลดลงมาอยู่ในระดับ 5.6 $\mu\text{g/dl}$ ในระยะ 32 วันก่อนมี menarche

ลิงหมายเลข YFM2 มีระดับ T_4 ก่อนข้างต่ำอยู่ในพิสัยเพียง 2.7-5.3 $\mu\text{g/dl}$ ตลอดเวลานับตั้งแต่ระยะ 188 วันก่อนประจำเดือนครั้งแรก ยกเว้นระยะ 180 วันก่อนมีประจำเดือนครั้งแรกที่ระดับ T_4 ในซีรัมเพิ่มสูงถึง 7.8 $\mu\text{g/dl}$

ลิงหมายเลข 628 มีระดับ T_4 อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง (6.2-8.1 $\mu\text{g/dl}$) เกือบตลอดเวลา ยกเว้นในช่วง 172-188 วัน และ 136-144 วันก่อนมี menarche ที่มีระดับลดต่ำลงเหลือเพียงประมาณ 3.95-5.02 $\mu\text{g/dl}$

ii) ช่วง menarche

ในช่วงนี้ประกอบด้วยลิงจำนวน 7 ตัวดังนี้

ลิงหมายเลข 625 มีระดับ T_4 ในซีรัมกลับมาเพิ่มสูงถึงระดับ 10.1 $\mu\text{g/dl}$ ตอนช่วง 8 ก่อนมี menarche จากนั้นจะกลับมาอยู่ในพิสัย 6 $\mu\text{g/dl}$ ในวันที่พบประจำเดือนครั้งแรก และจะแกว่งกลับขึ้นสู่ระดับสูงสุด (10.6 $\mu\text{g/dl}$) ใน D_{24} หลังประจำเดือนครั้งแรก และมีการเพิ่มสูงขึ้นของ E_2 ในซีรัมถึงระดับ 160 pg/ml ก่อนพบการเพิ่มสูงของ T_4 ครั้งแรกของช่วงนี้ 8 วัน (16 วันก่อนมี menarche) E_2 จะเพิ่มสูงอีกครั้งวัดได้ในระดับ 100 pg/ml ในวันที่ 18 หลัง menarche ส่วนระดับของ P จะเพิ่มสูงอยู่ในระดับ 1,000 pg/ml ในระยะ 8 วันก่อนมีประจำเดือนครั้งแรก และกลับมาเพิ่มสูงอยู่ในพิสัย 1,000-940 pg/ml ใน D_{24} และ D_{30} ของรอบประจำเดือนแรกตามลำดับ

ลิงหมายเลข 628 ลิงตัวนี้พบมีระดับ T_4 สูงสุดเฉพาะในช่วง 10 วันก่อนที่จะมี menarche ระดับจะสูงติดต่อกันจนถึงวันที่พบประจำเดือนครั้งแรก (9.3-9.7 $\mu\text{g/dl}$) จากนั้นจะลดต่ำลงกลับมาอยู่ในพิสัยใกล้เคียงกับช่วง 30-10 วันก่อนมีประจำเดือนครั้งแรกตลอด (5.5-8.4 $\mu\text{g/dl}$) ในช่วงนี้ไม่สามารถตรวจพบการเพิ่มสูงของ E_2 ในซีรัม แต่พบระดับ P เพิ่มสูง 1,000-2,500 pg/ml ในช่วง 8-2 วันก่อนมีประจำเดือนครั้งแรก และกลับมาเพิ่มสูงอยู่ในพิสัย 2,400-2,500 pg/ml ในช่วง 24-30 วันหลัง menarche

ลิงหมายเลข 627 มีระดับ T_4 ในซีรัมยังคงอยู่ในเกณฑ์ต่ำตลอดเวลาทั้งในช่วง 30 วันก่อนและหลัง menarche ค่าต่ำสุดพบในระยะ 20 วันก่อน menarche (3, 4 $\mu\text{g/dl}$) ช่วงอื่นจะอยู่ในพิสัย 4.4-5.6 $\mu\text{g/dl}$ แม้จะไม่พบ E_2 rise ตลอดช่วงนี้ แต่ระดับของ P

เพิ่มสูงถึง 1,800 pg/ml ตั้งแต่ระยะ 14 วันก่อน menarche และ 800-2,200 pg/ml ในช่วง 18-24 วันหลังประจำเดือนครั้งแรก

ลิงหมายเลข 626 จะคงระดับ T_4 อยู่ในพิสัย 4.4-5.9 $\mu\text{g/dl}$ ในช่วง 30 วันก่อนพบ menarche หลังจากนั้นระดับจะลดต่ำลงอยู่ในพิสัย 3.6-4.1 $\mu\text{g/dl}$ และไม่พบระดับ E_2 สูงเกิน 120 pg/ml ตลอดช่วงนี้ แต่พบมีระดับ P เพิ่มสูง 900-1,200 pg/ml ในช่วง 14-16 วันก่อนมีประจำเดือนครั้งแรก และเพิ่มสูงอยู่ในพิสัย 900-2,200 pg/ml ในช่วง 24-30 วันหลังเกิดประจำเดือนครั้งแรก

ลิงหมายเลข YFM2 มีระดับ T_4 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยอยู่ในพิสัย 4.8-5.5 $\mu\text{g/dl}$ พบเฉพาะในวันที่ 21 ก่อนมี menarche, วันที่พบ menarche และวันที่ 18 หลัง menarche ตามลำดับ ยกเว้นในช่วง 13 วันก่อน menarche ที่มีระดับลดลงเหลือเพียง 3 $\mu\text{g/dl}$ ระดับของ E_2 วัดได้ต่ำกว่า 35.5 pg/ml ตลอดช่วงที่ศึกษา และระดับ P ในซีรัมมีค่าต่ำมากตลอดช่วง 30 วันหลังพบประจำเดือนครั้งแรก ยกเว้นในวันที่ 21 ก่อน menarche ที่พบมีการเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยของ P (600 pg/ml)

ลิงหมายเลข YFM1 ลิงตัวนี้วัดระดับของฮอร์โมนครั้งแรก 5 วันก่อนพบ menarche ครั้งแรกวัดระดับ T_4 ได้ 4 $\mu\text{g/dl}$ จากนั้นจะพบการแกว่งมากอยู่ในพิสัย 4.4-6.9 $\mu\text{g/dl}$ ตลอดช่วง 30 วันภายหลัง menarche ระดับของ E_2 จะค่อย ๆ ลดต่ำลงจาก 25 pg/ml ในวันแรกของการศึกษาจนถึงไม่สามารถตรวจวัดค่าฮอร์โมนนี้ได้โดยวิธี RIA ตลอดช่วง 30 วันหลังพบประจำเดือนครั้งแรก เช่นเดียวกับระดับ P อยู่ในระดับต่ำมาก ๆ ตลอดเวลา

ลิงหมายเลข NG2 เริ่มทำการศึกษากายหลังจากพบ menarche โดยเริ่มใน D_{13} วัดระดับของ T_4 ในซีรัมได้สูงที่สุดถึง 7.8 $\mu\text{g/dl}$ จากนั้นระดับจะค่อย ๆ ลดต่ำลงถึง 4.4 $\mu\text{g/dl}$ ในวันที่ 30 หลัง menarche ระดับ E_2 มีค่าต่ำอยู่ในช่วง 13.5-34 pg/ml ตลอดช่วง 24 วันหลังพบประจำเดือนครั้งแรก แต่พบระดับ P เพิ่มสูงในพิสัย 770-1,700 pg/ml ใน D_{13} - D_{29} ของรอบประจำเดือนครั้งแรก

iii) ช่วงภายหลังเกิด menarche

ลิงหมายเลข 625 มีระดับ T_4 ในซีรัม มีการแกว่งมากอยู่ในช่วง 5-11.24 $\mu\text{g/dl}$ (7.16 + 1.93 $\mu\text{g/dl}$) ตลอด 110 วันหลัง menarche T_4 จะมีระดับเพิ่มสูง (10.2 $\mu\text{g/dl}$) ในวันที่ 54 และพบมีระดับสูงสุดถึง 11.24 $\mu\text{g/dl}$ ในวันที่ 84 หลังพบประจำเดือนครั้งแรก ในช่วงนี้ E_2 มีระดับต่ำมากจนไม่พบเป็น E_2 rise เกิดขึ้น แต่พบว่าระดับ P ในซีรัมเพิ่มสูงขึ้นอย่างเด่นชัด (2,000-2,300 pg/ml) ในช่วง $D_{15}-D_{24}$ ของรอบเดือนที่ 2 และเพิ่มสูงอีก (1,800-2,200 pg/ml) ในวันที่ 20-26 ของรอบประจำเดือนที่ 3

ลิงหมายเลข 626 ในช่วงนี้ระดับ T_4 จะมีการเพิ่มขึ้นสูงสุด (6.76 $\mu\text{g/dl}$) ในวันที่ 42 หลังพบประจำเดือนครั้งแรก จากนั้นจะลดลงต่ำสุด (3 $\mu\text{g/dl}$) ในวันที่ 72 และระดับ T_4 จะเพิ่มขึ้นอีกครั้งถึง 6.64 $\mu\text{g/dl}$ ในวันที่ 102 หลังเกิด menarche ระดับของ E_2 วัดได้ต่ำกว่า 90 pg/ml ตลอดช่วงที่ศึกษา ยกเว้นระดับ P ในซีรัมที่พบมี P peak ในทุกรอบประจำเดือน คือเพิ่มขึ้นจาก 800-2,200 pg/ml ใน $D_{30}-D_{36}$ ของรอบประจำเดือนที่ 1, 750-2,000 pg/ml ใน $D_{15}-D_{24}$ ของรอบประจำเดือนที่ 2, 900-1,900 pg/ml ใน $D_{15}-D_{21}$ ของรอบประจำเดือนที่ 3 และ 900-1,800 pg/ml ใน $D_{15}-D_{22}$ ของรอบประจำเดือนที่ 4

ลิงหมายเลข 627 ระดับของ T_4 ในซีรัมเพิ่มสูงถึง 7.2 $\mu\text{g/dl}$ วัดได้ในวันที่ 48 หลัง menarche จากนั้นระดับจะลดลงและเพิ่มสูงขึ้นอีกในช่วง 7.85-7.5 $\mu\text{g/dl}$ ในวันที่ 72-84 หลังพบประจำเดือนครั้งแรก และในช่วงนี้จะพบ E_2 peak (180 pg/ml) ในวันที่ 96 และเพิ่มขึ้นอีกครั้ง (150 pg/ml) ในวันที่ 120 หลังพบ menarche สำหรับฮอร์โมน P ก็มีการเพิ่มขึ้นเป็น P peak ให้เห็นอย่างชัดเจน โดยพบระดับสูงสุดในทุกรอบประจำเดือนของช่วงนี้ คือเพิ่มขึ้นถึง 2,900 pg/ml ใน D_{20} ของรอบประจำเดือนที่ 2, 2,000-3,000 pg/ml ใน $D_{15}-D_{21}$ ของรอบประจำเดือนที่ 3 และ 2,700-3,100 pg/ml ใน $D_{15}-D_{21}$ ของรอบประจำเดือนที่ 4 ตามลำดับ

ลิงหมายเลข 628 มีการแกว่งของระดับ T_4 อยู่ในช่วง 4-8.38 $\mu\text{g/dl}$ (6.19 + 1.36 $\mu\text{g/dl}$) ตลอด 130 วันหลัง menarche โดยพบระดับสูงสุดในช่วง 8-8.38 $\mu\text{g/dl}$ ในวันที่ 42-48 จากนั้นระดับจะลดลงและเพิ่มขึ้นจนถึง 8 $\mu\text{g/dl}$ ในวันที่ 126 หลัง

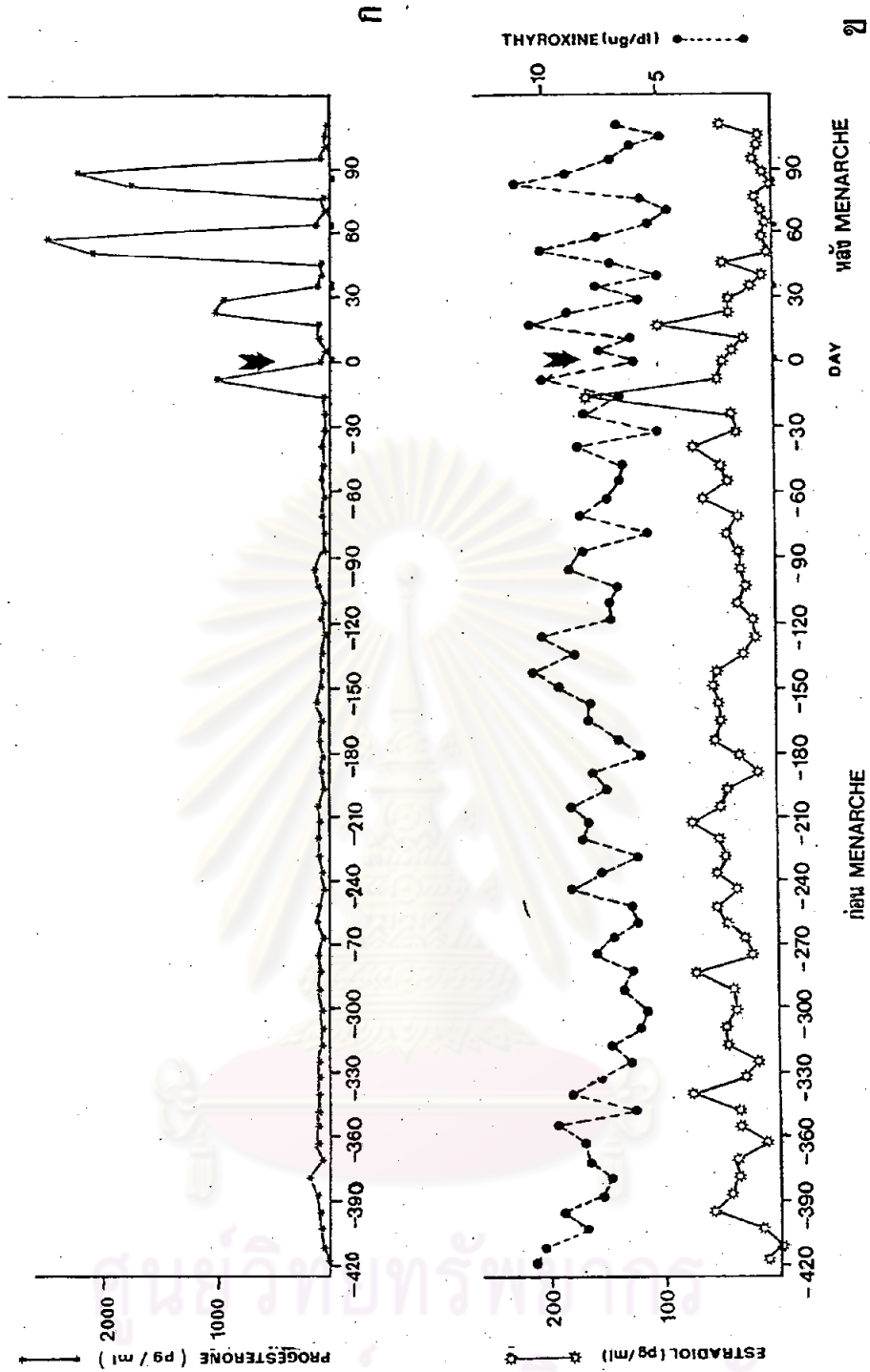

พบประจำเดือนครั้งแรก ในช่วงนี้ระดับ E_2 ในซีรัมอยู่ในระดับต่ำมากตลอดช่วงที่ศึกษา ยกเว้น P ที่มีระดับเพิ่มขึ้นถึง P peak ในทุกรอบประจำเดือน โดยพบสูงสุด 2,100 pg/ml ใน D_{30} ของรอบประจำเดือนที่ 2, 1,800-2,100 pg/ml ใน D_{24} - D_{30} ของรอบประจำเดือนที่ 3 และ 1,500-1,900 pg/ml ใน D_{26} - D_{42} ของรอบประจำเดือนที่ 4

ลิงหมายเลข YFM1 ในช่วงนี้ระดับ T_4 ในซีรัมจะเพิ่มมากที่สุด (7.77 $\mu\text{g/dl}$) ในวันที่ 42 หลัง menarche ระดับจะลดลงต่ำสุด (2.5 $\mu\text{g/dl}$) ในวันที่ 54 และจะเพิ่มสูงขึ้นอีก (6.02 $\mu\text{g/dl}$) ในวันที่ 78 และ 6.3-6.2 $\mu\text{g/dl}$ ในวันที่ 192-216 หลังพบประจำเดือนครั้งแรก ระดับ E_2 ในซีรัมยังคงต่ำมากจนกระทั่งถึงวันที่ 210 จึงพบ E_2 peak สูงถึง 240 pg/ml เช่นเดียวกับระดับ P ที่มีค่าต่ำมากตลอดช่วง 180 วันหลังพบ menarche จากนั้นจึงพบ P rise (700 pg/ml) ใน D_{48} ของรอบประจำเดือนที่ 5 และเพิ่มสูงสุดถึง 2,000 pg/ml ใน D_{28} ของรอบประจำเดือนที่ 6

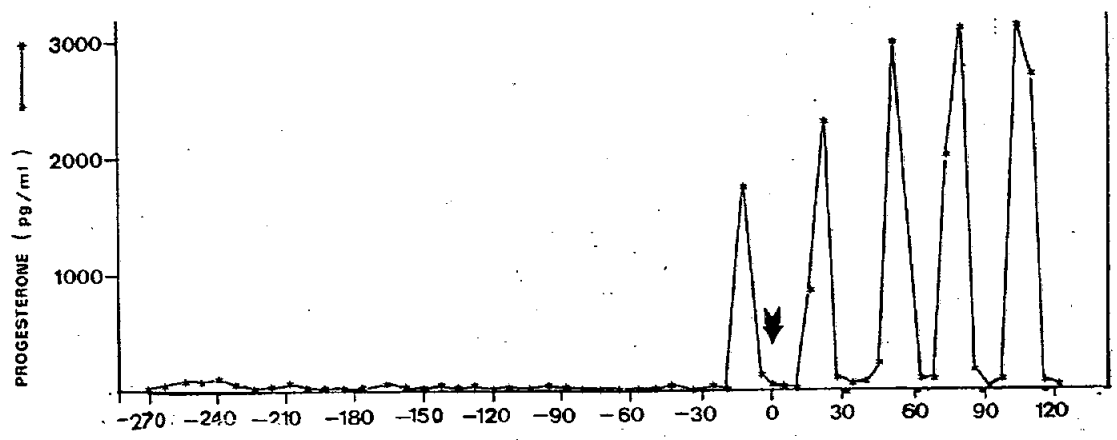
ลิงหมายเลข YFM2 ระดับ T_4 จะเพิ่มขึ้นสูงถึง 7.25 $\mu\text{g/dl}$ ในวันที่ 42 หลังพบประจำเดือนครั้งแรก และจะเพิ่มขึ้นอีก (6.3 $\mu\text{g/dl}$) ในวันที่ 96 หลัง menarche จากนั้นระดับจะค่อย ๆ ลดต่ำลงอยู่ในพิสัย 3-5.1 $\mu\text{g/dl}$ ตลอดช่วงหลังนี้ และระดับ E_2 จะพบ E_2 peak สูงถึง 200 pg/ml ในวันที่ 150 หลังมีประจำเดือนครั้งแรก ส่วน P จะพบมีระดับเพิ่มขึ้นสูงเป็นครั้งแรก (1,200 pg/ml) ใน D_{48} ของรอบประจำเดือนที่ 2 และเพิ่มสูงที่สุดถึง 2,500 pg/ml ใน D_{22} ของรอบประจำเดือนที่ 4

ลิงหมายเลข NG2 ระดับ T_4 ในซีรัมจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อย (5.8-6 $\mu\text{g/dl}$) ในวันที่ 42-54 หลังพบประจำเดือนครั้งแรก จากนั้นระดับจะไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงอยู่ในช่วง 3.6-5.5 $\mu\text{g/dl}$ ตลอดจนถึง 115 วันในช่วงนี้ และระดับ E_2 ในซีรัมจะพบการเพิ่มสูงถึง 96 pg/ml ในวันที่ 36 หลังจากการมีประจำเดือนครั้งแรก หลังจากนั้นระดับจะลดต่ำลงตลอดช่วงที่ศึกษา ยกเว้นระดับของ P ที่พบมีการเพิ่มเป็น P peak ชัดเจน (1,800-1,900 pg/ml) ใน D_{18} - D_{21} ของรอบประจำเดือนที่ 2 และสูง 1,500 pg/ml ใน D_{22} ของรอบประจำเดือนที่ 3 ตามลำดับ

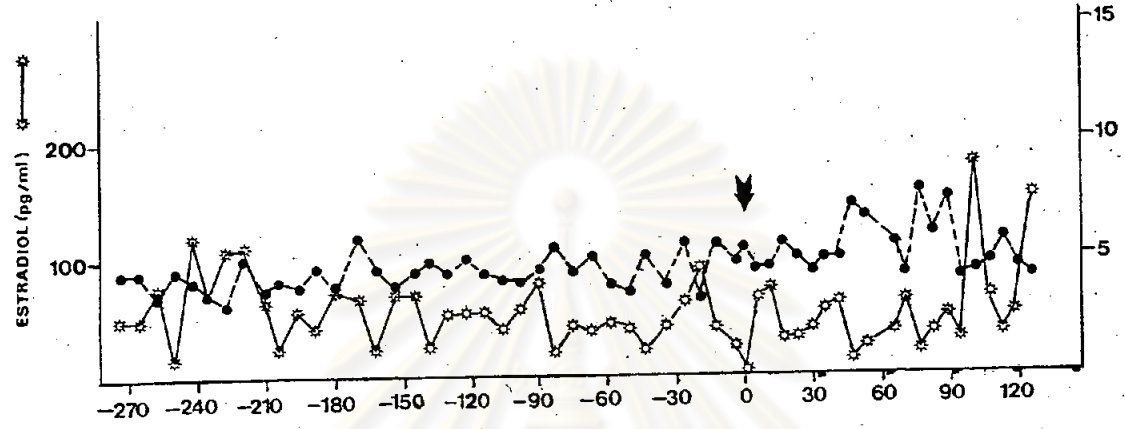

กราฟรูปที่ 3 ก-ข แสดงระดับของฮอร์โมนโปรเจสเตอโรน, อีสตราดิออล และไทรอกซินของลิงหางขาวเพศเมียวัย Puberty ของลิงหมายเลข 625

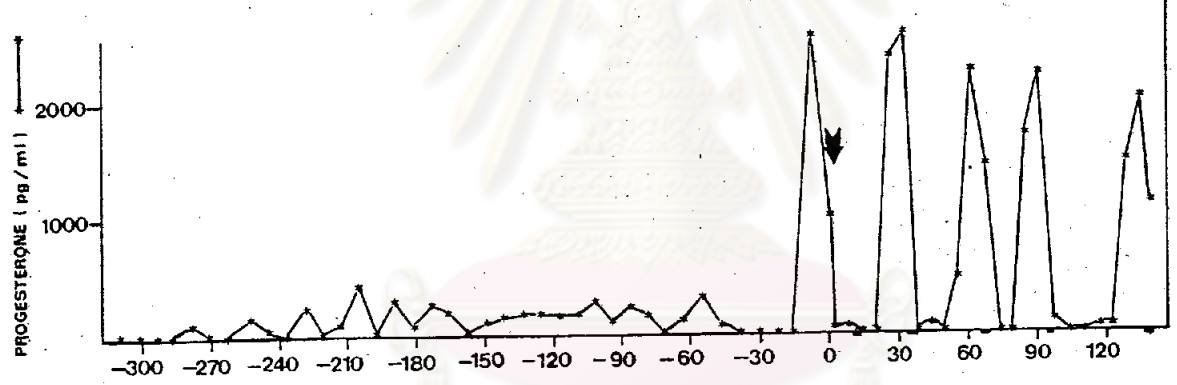
หมายเหตุ ↓ แสดงวันที่พบประจำเดือนครั้งแรก
 — ช่วงที่พบ menstrual breeding

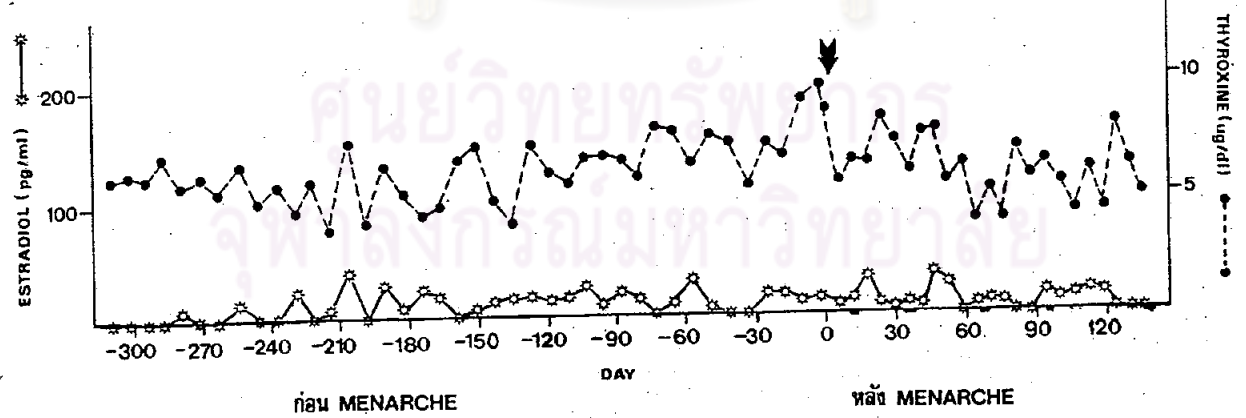
ก

ข

ค

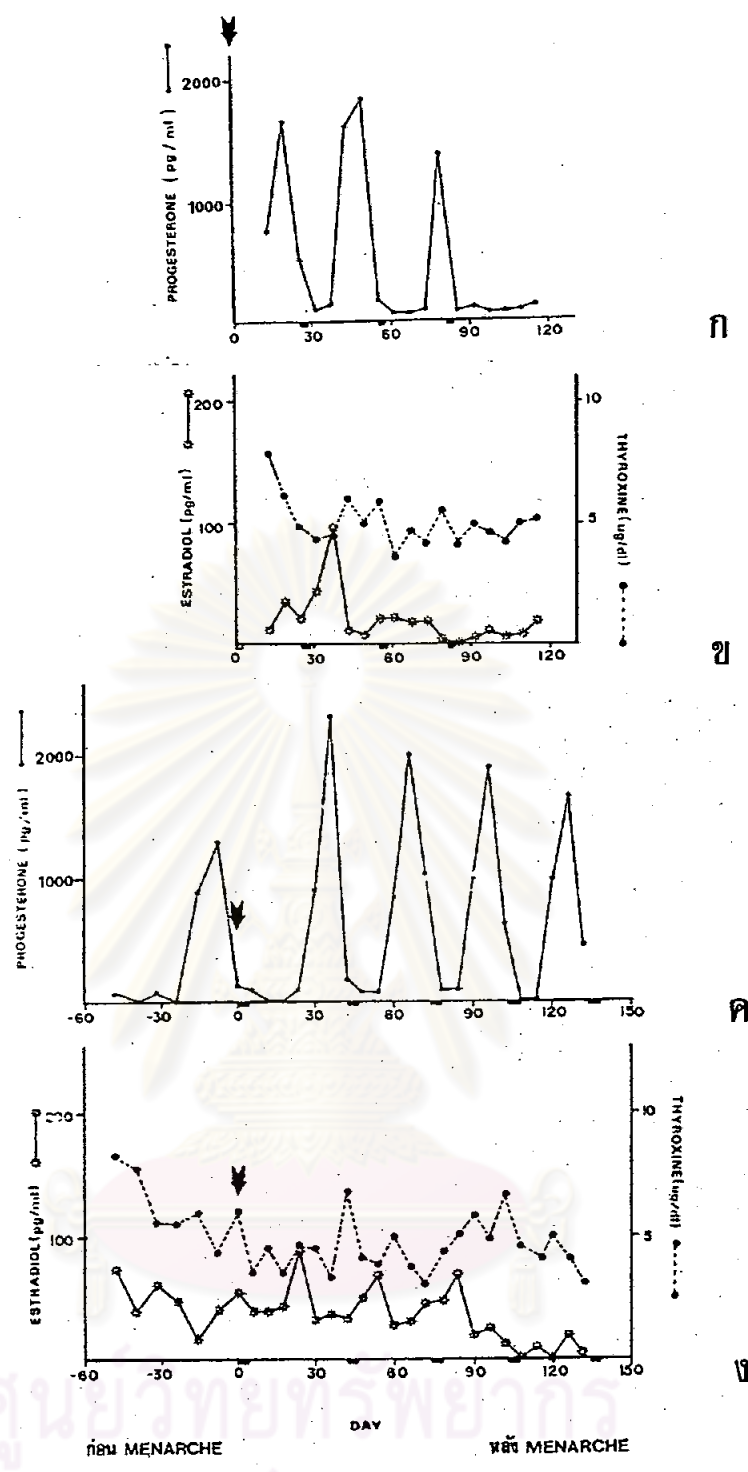

ง

กราฟรูปที่ 4 แสดงระดับของฮอร์โมนโปรเจสเตอโรน, อีสตราดิออล และไทรอกซินของลิง
ทางสาวเพศเมียวัย Puberty

ก-ข ลิงหมายเลข 627

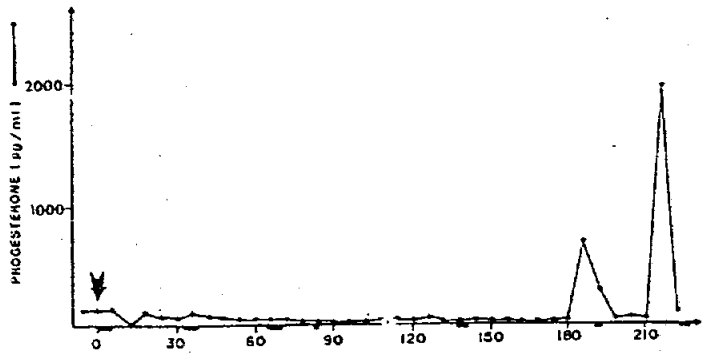
ค-ง ลิงหมายเลข 628

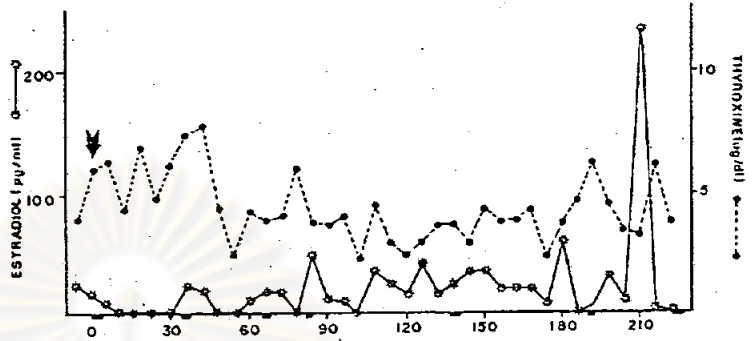
กราฟรูปที่ 5 แสดงระดับของฮอร์โมนโปรเจสเตอโรน, อีสตราดิออล และไทรอกซีนของลิงหางยาวเพศเมียวัย puberty

ก-ข ลิงหมายเลข NG2
 ค-ง ลิงหมายเลข 626

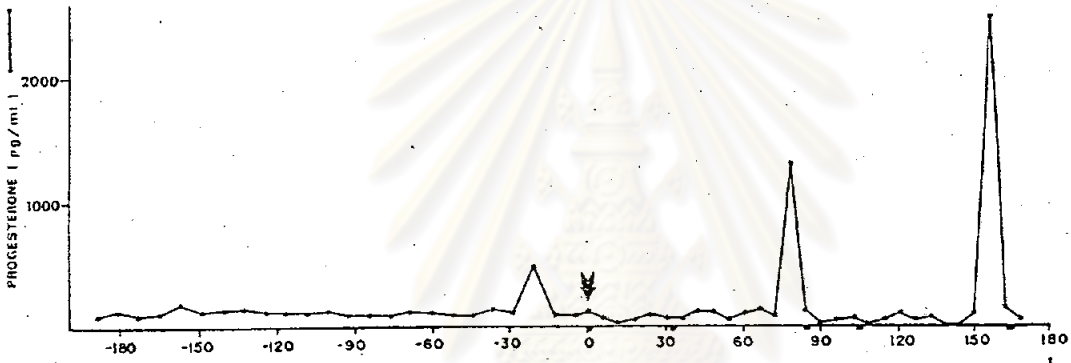
หมายเหตุ ↓ แสดงวันที่พบประจำเดือนครั้งแรก
 — ช่วงที่พบ menstrual breeding

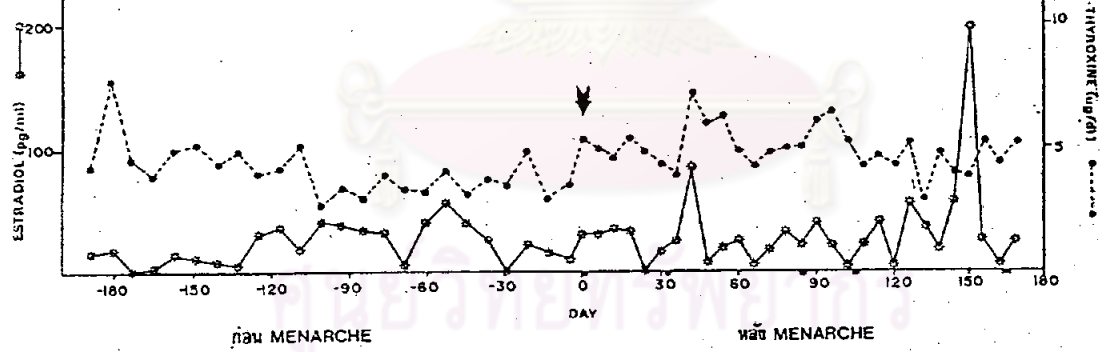
ก

ข

ค

ง

กราฟรูปที่ 6 แสดงระดับของฮอร์โมนโปรเจสเตอโรน, อีสตราดิออล และไทรอกซินของลิง
ทางยาวเพศเมียวัย Puberty

ก-ข ลิงหมายเลข YFM 1

ค-ง ลิงหมายเลข YFM 2

หมายเหตุ   ↓ แสดงวันที่พบประจำเดือนครั้งแรก
                  — ช่วงที่พบ menstrual breeding

3. ความสัมพันธ์ระหว่างฮอร์โมนอีสตราดิออล โปรเจสเตอโรน และไทรอกซีน

จากการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ของสหสัมพันธ์ (r) พบว่าส่วนใหญ่ E_2 ไม่มีความสัมพันธ์กับ T_4 ($p > 0.05$) หรือมีความสัมพันธ์กันแต่น้อยมาก และสัมพันธ์กันในทางลบ ($p < 0.05$) ในขณะที่ P ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ T_4 ในระดับปานกลาง ($p < 0.01$) จนถึงระดับน้อย ($p < 0.05$) และจากข้อมูลในตารางที่ 11 มีสิ่งบางตัวที่แปลผลแตกต่างจากตัวอื่น ๆ ออกไป เช่น สิ่งหมายเลข 626 ความสัมพันธ์ระหว่าง E_2 กับ T_4 เป็นบวก (0.1) ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่าง P กับ T_4 เป็นลบ (-0.23) แต่เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่าค่าที่ได้ไม่มีความสัมพันธ์กันทางสถิติ ($p > 0.05$)

ตารางที่ 8 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง T_4 กับ E_2 และ P ในลิงที่ศึกษา

ลิงทดลอง	Estradiol	Progesterone
625	5.38×10^{-2}	0.26
626	0.10	-0.23
627	-0.39	0.47
628	2.47×10^{-2}	0.27
YFM1	-0.21×10^{-2}	0.29
YFM2	-6.26×10^{-2}	0.21
NG2	-0.11	0.55